

УДК 339.101.3

JEL classification: O32, O33, L21, M15

[https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10\(16\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10(16))

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

МОСКОВЕЦЬ Дмитро

ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

<https://orcid.org/0009-0003-4284-0147>

e-mail: Dimamoskovets1987@gmail.com

У контексті глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій світова економіка зазнає глибоких трансформацій, що суттєво впливають на діяльність підприємств у різних галузях. Цифровізація виступає одним із ключових драйверів змін, відкриваючи нові можливості для підвищення ефективності бізнес-процесів, створення інноваційних продуктів і послуг, а також посилення конкурентних позицій підприємств на ринку. Для українського бізнесу цифрова трансформація є не лише викликом, а й важливою умовою якісного розвитку, що дозволяє ефективно реагувати на виклики зовнішнього середовища та використовувати переваги новітніх технологій.

Впровадження цифрових рішень сприяє оптимізації виробничих і управлінських процесів, скороченню витрат, підвищенню клієнтоорієнтованості та гнучкості підприємств. Проте цей процес супроводжується низкою труднощів: обмеженими фінансовими ресурсами, недостатньою підготовкою персоналу, опором до змін, а також недосконалістю нормативно-правового середовища. У зв'язку з цим надзвичайно актуальним є вивчення механізмів формування інноваційних стратегій розвитку вітчизняного бізнесу в умовах цифровізації.

Розглянуто основні виклики, з якими стикаються українські підприємства на шляху цифрової трансформації, а також перспективи розвитку: зростання державної підтримки, доступ до міжнародних програм фінансування інновацій, розвиток стартап-екосистем. Запропоновано шляхи адаптації до нових умов шляхом інвестування у цифрову культуру, навчання персоналу та впровадження успішних міжнародних практик. Це дозволить забезпечити довгострокову конкурентоспроможність та інтеграцію українського бізнесу у глобальні цифрові процеси.

Ключові слова: інноваційні стратегії, цифровізація, бізнес, конкурентоспроможність, цифрові технології, підприємництво, розвиток.

FORMATION OF INNOVATIVE STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF DOMESTIC BUSINESS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

MOSKOVETS Dmytro

Educational and Scientific Institute «Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy»

V. N. Karazin Kharkiv National University

In the context of globalization and the rapid advancement of digital technologies, the global economy is undergoing profound transformations that significantly impact the operations of enterprises across various industries. Digitalization has emerged as a key driver of change, offering new opportunities to improve business process efficiency, create innovative products and services, and strengthen competitive market positions. For Ukrainian businesses, digital transformation is not only a challenge but also a crucial condition for qualitative growth, enabling effective responses to external challenges and the utilization of cutting-edge technological advancements.

The implementation of digital solutions facilitates the optimization of production and management processes, cost reduction, increased customer orientation, and organizational flexibility. However, this transformation process also presents several challenges, such as limited financial resources, insufficient staff training, resistance to change, and shortcomings in the regulatory environment. Therefore, studying the mechanisms for developing innovative business strategies in the digital age is especially relevant.

The aim of this article is to analyze the theoretical and practical aspects of forming innovation-driven development strategies for enterprises amid digital transformation. The authors examine current digitalization trends, including automation, cloud technologies, the Internet of Things (IoT), blockchain implementation, and the growing use of digital platforms, particularly in e-commerce. Considerable attention is given to the historical evolution of innovation strategies — from a focus on technological improvements to the creation of new business models and flexible organizational structures.

The paper outlines key challenges facing Ukrainian enterprises in their digital transformation journey and highlights promising prospects, such as increased government support, access to international innovation funding programs, and the growth of startup ecosystems. The article proposes ways for enterprises to adapt to new conditions through investment in digital culture, personnel training, and the adoption of successful international practices. This will help ensure long-term competitiveness and integrate Ukrainian businesses into global digital processes.

Key words: innovative strategies, digitalization, business, competitiveness, digital technologies, entrepreneurship, development.

Стаття надійшла до редакції / Received 16.03.2025

Прийнята до друку / Accepted 17.04.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій світова економіка переживає етап масштабних трансформацій, які суттєво впливають на діяльність підприємств у різних галузях. Цифровізація стала одним із ключових драйверів змін, пропонуючи нові можливості для підвищення ефективності бізнес-процесів, створення інноваційних продуктів і послуг, а також зміцнення конкурентних позицій на ринку.

Для українського бізнесу цифровізація є не лише викликом, але й шансом для якісного розвитку. Впровадження сучасних цифрових рішень дозволяє оптимізувати виробничі та управлінські процеси, скорочувати витрати, посилювати клієнтоорієнтованість і покращувати адаптивність до швидких змін у зовнішньому середовищі. Проте, процес інтеграції цифрових технологій супроводжується рядом проблем, зокрема: обмеженістю фінансових ресурсів, недостатнім рівнем технічної підготовки кадрів, опором змінам та недосконалістю нормативно-правового регулювання.

Виходячи з цього, вивчення механізмів формування інноваційних стратегій розвитку вітчизняного бізнесу в умовах цифровізації є надзвичайно важливим. Це дозволить не лише підвищити ефективність роботи окремих підприємств, але й сприятиме зміцненню економіки України в цілому, забезпечуючи її інтеграцію у глобальні цифрові процеси.

Сучасні трансформаційні процеси, спричинені активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери економічної діяльності, висувають нові вимоги до стратегічного управління розвитком підприємств. В умовах цифровізації традиційні моделі ведення бізнесу втрачають ефективність, що зумовлює потребу у формуванні інноваційних стратегій, здатних забезпечити гнучкість, адаптивність та конкурентоспроможність вітчизняних підприємств.

Національний бізнес стикається з низкою викликів, серед яких — недостатній рівень цифрової зрілості підприємств, обмеженість інвестиційних ресурсів, низька інтеграція інновацій у стратегічне планування та відсутність системного підходу до цифрової трансформації. Водночас, цифрові технології відкривають нові можливості для вдосконалення бізнес-процесів, розширення ринків збуту, персоналізації споживчого досвіду та формування нових бізнес-моделей. У зв'язку з цим актуальним стає дослідження теоретико-методичних засад і практичних механізмів формування інноваційних стратегій розвитку підприємств, які враховують виклики і можливості цифрової економіки. Необхідність комплексного підходу до інтеграції інновацій у стратегічне управління зумовлює наукову й практичну значущість даної проблеми.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналізуючи наукові роботи з питань інноваційних стратегій, слід відзначити значний внесок дослідників у визначення теоретичних основ цифровізації бізнесу. У сучасних умовах цифровізації економіки значна увага науковців приділяється питанням формування інноваційних стратегій розвитку підприємств. У працях вітчизняних та зарубіжних дослідників акцентується необхідність адаптації управлінських підходів до нових викликів, пов'язаних із цифровою трансформацією.

Так, Ареф'єва О. В. [1] підкреслює важливість адаптивного управління як концептуальної основи для ефективного функціонування та розвитку підприємств в умовах динамічного зовнішнього середовища. Вона обґрунтовує необхідність використання гнучких управлінських підходів, що дозволяють швидко реагувати на зміни в ринкових умовах. У дослідженні Сидорчука О. [2] розглядається стратегічний підхід до формування соціальної безпеки держави, що є важливим контекстом для інноваційного розвитку бізнесу. Автор виокремлює напрями реалізації стратегій, які тісно пов'язані з цифровими технологіями.

Прохорова В. В., Проценко В. М. та Чобіток В. І. [3] розробляють підходи до формування конкурентної стратегії на основі інноваційно-орієнтованого інвестування, що є ключовим елементом вітчизняного бізнесу в умовах цифрової трансформації. В іншій роботі Прохорова В. В. та Чобіток В. І. [4] акцентують увагу на організаційно-управлінському забезпеченні реінжинірингу бізнес-процесів, який відіграє важливу роль у формуванні інноваційних стратегій розвитку підприємств.

Трийд О. М. [5] пропонує комплексний підхід до організаційно-економічного механізму розвитку підприємства, що може бути інтегрований в інноваційні стратегії в умовах цифровізації. Дослідження Хаустової В. Є. та Колодяжної Т. В. [6] розглядає вплив процесів злиттів і поглинань, які є актуальними у контексті глобалізації та цифрової трансформації бізнесу, на конкурентоспроможність економіки.

У дослідженнях, зокрема у роботі авторів [7], розглядається використання інформаційно-консультаційних сервісів в управлінні персоналом, що є невід'ємною частиною цифрових стратегій розвитку.

Автори у праці [8] формують стратегічні орієнтири регіонального розвитку, акцентуючи на потенціалоформуючих чинниках у цифровому середовищі.

Автори у своєму дослідженні [9] аналізують застосування моделей бюджетного розподілу у процесі управління інвестиціями в умовах розвитку цифрової економіки, що є вагомим внеском у розвиток інструментарію інноваційних стратегій.

Загалом, аналіз наукових джерел свідчить про багатогранність підходів до формування інноваційних стратегій в умовах цифровізації, а також про потребу інтеграції управлінських, економічних і технологічних рішень для забезпечення сталого розвитку вітчизняного бізнесу.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою цієї статті є теоретично-прикладні аспекти формування інноваційних стратегій розвитку вітчизняного бізнесу в умовах цифровізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Цифровізація як явище сучасної економіки зумовлює трансформацію бізнес-процесів, управлінських практик та ринкових стратегій підприємств. Вона сприяє впровадженню інноваційних рішень, що є ключовими для забезпечення конкурентоспроможності в умовах швидкоплинного технологічного прогресу. Формування інноваційних стратегій розвитку бізнесу в умовах цифровізації постає не лише як виклик, а й як необхідність для забезпечення сталого зростання вітчизняних підприємств.

Важливість дослідження цієї теми обумовлена потребою у створенні нових підходів до розробки стратегій, які враховують специфіку цифрової епохи. Аналіз сучасних тенденцій цифровізації, еволюції стратегій інноваційного розвитку та їхнього впливу на бізнес-процеси є важливим для ідентифікації оптимальних шляхів адаптації вітчизняних підприємств до нових умов.

Термін «інноваційна стратегія» широко використовується у науковій літературі, але його трактування варіюється залежно від контексту. Згідно з визначенням Й. Шумпетера, інновації є основою економічного розвитку, а інноваційна стратегія – це методична інтеграція нововведень у бізнес-моделі з метою досягнення конкурентних переваг. У зарубіжній літературі, наприклад, Р. Бергер та К. Крістенсен акцентують на ролі проривних інновацій, які змінюють ринкові парадигми.

Вітчизняні дослідники, зокрема В. Гейця та Л. Антонюк, підкреслюють, що інноваційна стратегія для українських підприємств має бути адаптивною до умов нестабільного економічного середовища та спрямованою на вирішення структурних проблем, таких як низький рівень технологічної бази. Незважаючи на різні підходи, спільним для більшості науковців є акцент на тому, що інноваційна стратегія охоплює процеси впровадження, масштабування та управління нововведеннями.

Історичний аналіз еволюції інноваційних стратегій демонструє їхній розвиток від простих підходів до складних інтегрованих систем. У середині XX століття інноваційні стратегії були переважно спрямовані на впровадження технологічних удосконалень, які забезпечували приріст продуктивності. З часом, особливо з початком інформаційної революції, стратегічний фокус змістився на створення нових ринків і бізнес-моделей (рис. 1).

Рис. 1. Еволюційні етапи формування інформаційної революції та їх вплив на створення нових ринків і бізнес-моделей

У XXI столітті зростання ролі цифрових технологій зумовило новий етап у розвитку інноваційних стратегій, які стали мультидисциплінарними, враховуючи соціальні, екологічні та економічні фактори. Сучасні компанії розробляють стратегії, орієнтовані на клієнтоцентричність, відкриті інновації та використання великих даних (Big Data) для прогнозування ринкових трендів.

Сучасні підходи до формування інноваційних стратегій базуються на інтеграції цифрових технологій у всі аспекти бізнесу. Такі підходи включають:

1. Використання штучного інтелекту та машинного навчання для аналізу даних і прогнозування ринкових змін.

2. Впровадження платформних бізнес-моделей, що дозволяють компаніям використовувати мережеві ефекти для масштабування бізнесу.

3. Орієнтацію на відкриті інновації, що залучають зовнішніх партнерів для спільного створення нових продуктів і послуг.

Цифрові технології також сприяють зміні організаційної культури підприємств, яка тепер акцентує увагу на гнучкості, швидкості прийняття рішень та інноваціях як ключових елементах стратегії.

Серед ключових тенденцій цифровізації варто відзначити впровадження автоматизації та роботизації виробничих процесів, активне використання хмарних технологій, розвиток інтернету речей (IoT) та широке застосування блокчейн-технологій. Ці тенденції дозволяють не лише оптимізувати витрати, але й підвищити точність операцій та рівень задоволення клієнтів.

Цифрові платформи, такі як електронна комерція, стали основним каналом взаємодії з клієнтами, що відкриває нові можливості для розвитку бізнесу. Крім того, важливою тенденцією є зростання попиту на персоналізовані продукти та послуги, що зумовлює необхідність використання аналітичних інструментів.

Українські підприємства стикаються з низкою викликів на шляху цифровізації. Серед них – обмежений доступ до фінансових ресурсів, недостатній рівень технологічної інфраструктури, слабка інтеграція інновацій у стратегічне планування та нестача кваліфікованих кадрів.

Попри це, перспективи є обнадійливими, серед них – зростання підтримки з боку держави, доступ до міжнародних програм фінансування інновацій, а також активне формування екосистем стартапів, які сприяють генерації нових ідей і рішень. Інтеграція цифрових технологій дозволить підприємствам підвищити ефективність, зменшити операційні витрати та створити нові продукти й послуги, адаптовані до глобальних ринкових вимог.

У контексті інтеграції цифрових рішень у діяльності компаній варто розглянути практики як глобальних, так і українських підприємств, які слугують прикладом адаптації до нових умов ринку.

Глобальним прикладом є компанія Amazon, яка використовує передові цифрові технології для забезпечення своєї провідної позиції у сфері електронної комерції. Система рекомендацій, що працює на основі штучного інтелекту та аналізу великих даних, дозволяє компанії персоналізувати взаємодію з клієнтами, підвищуючи їхню лояльність. Впровадження автоматизованих складів, де використовуються роботи для оптимізації логістичних процесів, дозволило суттєво знизити витрати та скоротити час доставки.

Інший приклад – компанія Tesla, яка використовує цифрові технології для створення інноваційних продуктів та вдосконалення бізнес-процесів. Використання програмного забезпечення для оновлення функцій автомобілів через інтернет (Over-the-Air Updates) є однією з ключових стратегій компанії. Такий підхід дозволяє не лише підвищувати ефективність експлуатації автомобілів, але й знижувати витрати на обслуговування, забезпечуючи клієнтам високу додану вартість.

На вітчизняному ринку успішним прикладом цифровізації є компанія Rozetka, яка є лідером української електронної комерції. Використання інтегрованих цифрових платформ дозволило підприємству оптимізувати всі етапи клієнтського досвіду: від пошуку товару до його доставки. Впровадження чат-ботів для автоматизованої підтримки клієнтів сприяло скороченню часу на обробку запитів і підвищенню рівня задоволеності клієнтів.

Схожий підхід демонструє компанія Нова пошта, яка активно використовує мобільні додатки та чат-боти для автоматизації процесів доставки та спрощення доступу клієнтів до послуг. Інтеграція системи відстеження посилок у реальному часі дозволила значно підвищити прозорість процесу доставки, що є важливим фактором конкурентоспроможності у логістичній галузі.

Не менш важливим є досвід українських агрохолдингів, таких як Миронівський хлібопродукт (МХП), які впроваджують цифрові рішення для управління виробничими процесами. Використання систем точного землеробства, що базуються на аналізі великих даних і супутникових знімків, дозволило компанії оптимізувати використання ресурсів, підвищити врожайність та знизити екологічний вплив.

Ці приклади свідчать, що успішна інтеграція цифрових рішень вимагає не лише впровадження новітніх технологій, але й перегляду бізнес-моделі підприємств, адаптації її організаційної культури та розвитку компетенцій персоналу. Усі зазначені кейси демонструють, що цифровізація стає важливим інструментом для досягнення сталого розвитку підприємств у сучасних умовах глобалізації та зростаючої конкуренції (рис. 2).

На основі проведеного аналізу цифровізації та її впливу на бізнес-середовище пропонуються рекомендації щодо формування інноваційних стратегій для ключових секторів української економіки. Кожен сектор має свої особливості, які необхідно розглянути окремо, що обумовлюють вибір специфічних інноваційних рішень і стратегічних підходів (рис. 3).

Для сільськогосподарських підприємств рекомендується впровадження систем точного землеробства. Використання супутникових технологій, дронів та інструментів аналізу великих даних дозволить оптимізувати використання ресурсів, зменшити витрати та підвищити врожайність. Впровадження IoT-рішень для моніторингу стану ґрунту, погодних умов і рослинних культур забезпечить можливість швидкого реагування на зміни, знижуючи ризики втрат.

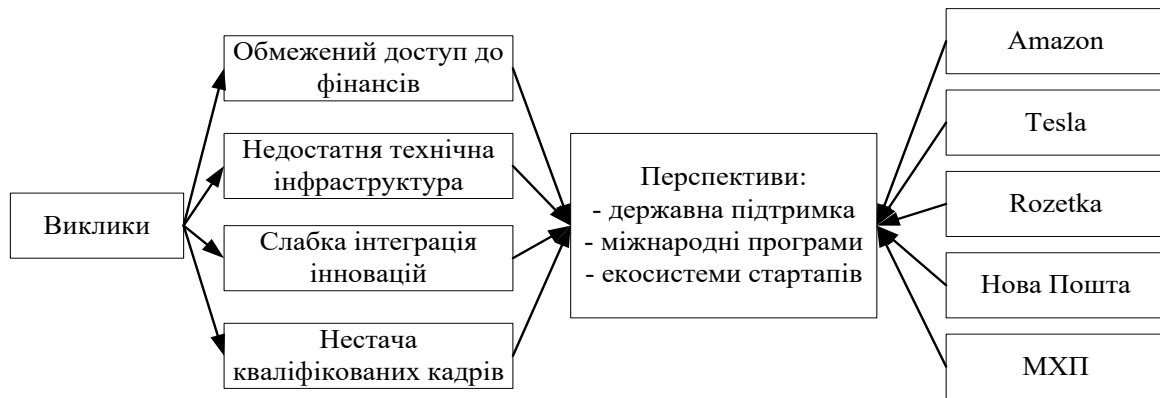

Рис. 2 Вплив цифровізації на досягнення сталого розвитку підприємств у сучасних умовах глобалізації

У промисловості особливу увагу слід приділити автоматизації виробничих процесів та інтеграції робототехніки. Впровадження систем управління виробництвом (Manufacturing Execution Systems, MES) та технологій предиктивного обслуговування обладнання дозволить зменшити простой та підвищити ефективність. У галузях із високим рівнем кастомізації продукції, таких як машинобудування, доцільно розглядати 3D-друк як засіб скорочення виробничого циклу.

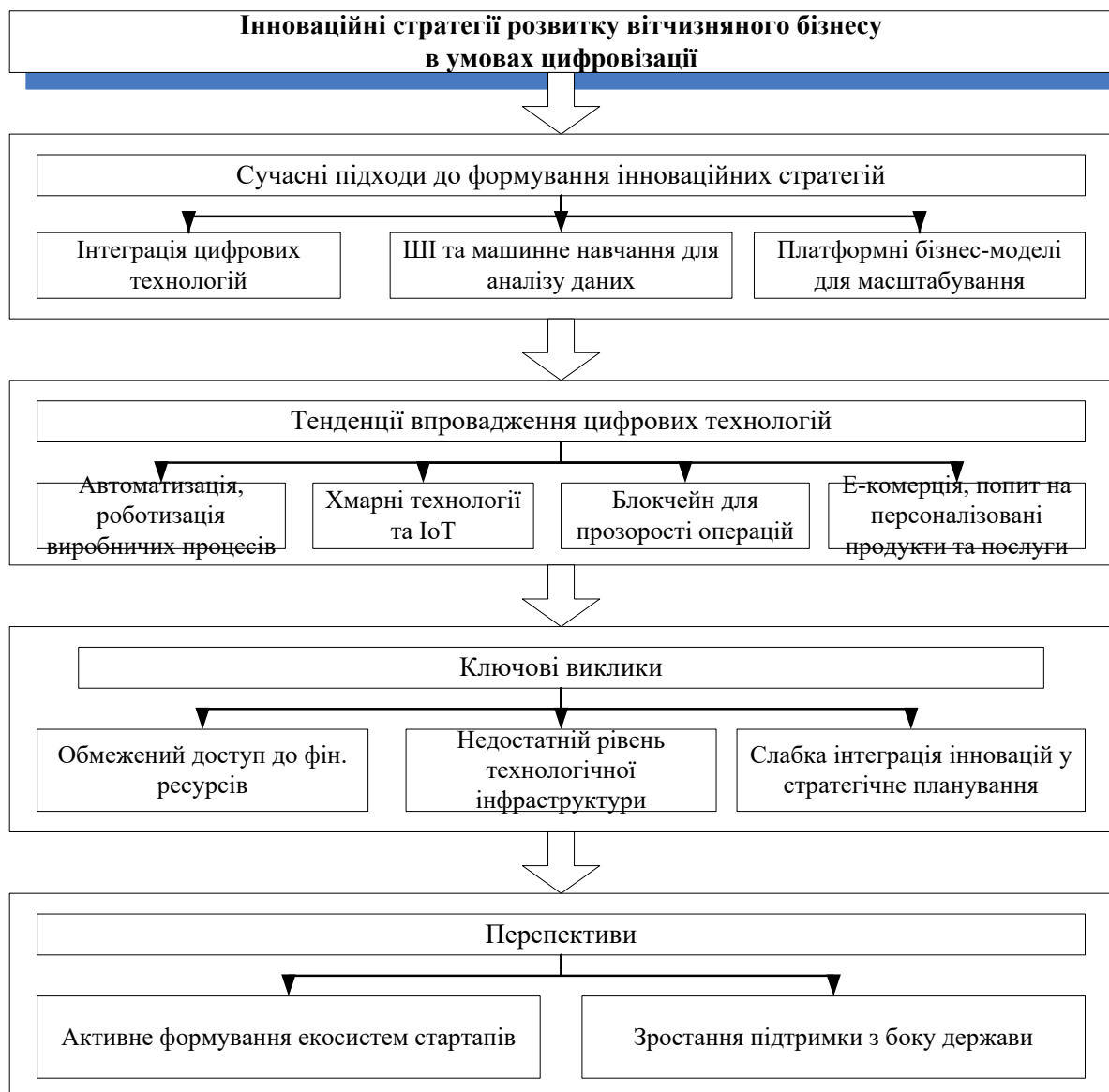

Рис. 3 Науково-практичний підхід до формування інноваційних стратегій розвитку вітчизняного бізнесу в умовах цифровізації

Для підприємств роздрібною торгівлі та e-commerce ключовими є впровадження платформних бізнес-моделей та інструментів персоналізації. Використання алгоритмів штучного інтелекту для аналізу поведінки клієнтів сприятиме підвищенню лояльності через персоналізовані пропозиції. Розвиток омніканальних стратегій, які інтегрують фізичні точки продажу з онлайн-платформами, дозволить покращити клієнтський досвід.

У логістичному секторі основний акцент слід зробити на автоматизації складських операцій, впровадженні систем управління ланцюгами постачання (Supply Chain Management, SCM) та використанні блокчейн-технологій для прозорості операцій. Крім того, для транспортних компаній важливо розвивати цифрові сервіси відстеження вантажів та застосовувати предиктивну аналітику для оптимізації маршрутів.

Банкам і фінансовим установам доцільно інвестувати в блокчейн-технології для підвищення безпеки транзакцій і зменшення витрат на операції. Активне впровадження мобільних фінансових платформ сприятиме зростанню охоплення клієнтів у віддалених регіонах. Штучний інтелект і машинне навчання можуть бути використані для створення індивідуалізованих продуктів та оцінки кредитних ризиків.

Для малих та середніх підприємств важливо розвивати відкриті інновації та використовувати цифрові платформи для залучення клієнтів і партнерів. Хмарні технології дозволять зменшити витрати на IT-інфраструктуру та підвищити гнучкість бізнесу. Співпраця зі стартапами та використання інструментів краудфандингу можуть стати ефективними засобами розширення ринкових можливостей.

Для підприємств у сфері креативної економіки, таких як IT-компанії, дизайн-студії та культурні проекти, ключовим є розвиток дистанційної роботи та цифрових платформ для співпраці. Інвестиції в інструменти доповненої та віртуальної реальності (AR/VR) дозволять створювати інноваційний клієнтський досвід.

У секторах світи та охорони здоров'я необхідно впроваджувати платформи електронного навчання та телемедицини. Використання Big Data дозволить освітнім установам та медичним закладам краще розуміти потреби клієнтів і надавати персоналізовані послуги.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, усім секторам українського бізнесу доцільно формувати інноваційні стратегії на основі глибокого аналізу власного середовища та адаптації успішних міжнародних практик. Інвестиції в розвиток цифрової культури та підвищення кваліфікації персоналу є ключовими для забезпечення довгострокового успіху інноваційної трансформації.

Формування інноваційних стратегій розвитку в умовах цифровізації є ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу. Врахування сучасних тенденцій цифровізації, подолання викликів та використання відкритих можливостей дозволить українським підприємствам інтегруватися у глобальну економіку, залишаючись конкурентними та ефективними.

Таким чином, інтеграція цифрових технологій є вирішальним фактором для підвищення ефективності та конкурентоспроможності компаній, незалежно від їхньої галузі або географічного розташування. Вітчизняним підприємствам доцільно враховувати ці успішні приклади, адаптуючи їх до специфіки українського ринку.

Література

1. Ареф'єва О. В. Концептуальні основи адаптивного управління функціонуванням та розвитком підприємств. Економіка та управління. 2012. № 3. С. 107–111.
2. Сидорчук О. Стратегія соціальної безпеки України: послідовність формування та напрями реалізації. Проблеми економіки. 2019. № 1. С. 176–183. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-176-183>
3. Прохорова В. В., Проценко В. М., Чобіток В. І. Формування конкурентної стратегії підприємств на засадах інноваційно-спрямованого інвестування. Харків : УПА, 2015. 291 с.
4. Прохорова В.В., Чобіток В.І. Організаційно-управлінське забезпечення реінжинірингу бізнес-процесів на підприємстві в умовах цифровізації. Бізнес Інформ. 2021. №1. С. 279–285. URL: https://www.businessinform.net/article/?year=2021&abstract=2021_1_0_279_285
5. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємства : монографія. Харків : ХДЕУ, 2008. 364 с.
6. Хаустова В. Є., Колодяжна Т. В. Вплив процесів злиттів та поглинань на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації : монографія. ФОП Лібуркіна Л. М., 2019. 416 с.
7. Babenko, V., Baksalova, O., Prokhorova, V., Dykan, V., Ovchynnikova, V., Chobitok, V. Information and Consulting Service Using in the Organization of Personnel Management // Estudios de Economía Aplicada. 2021. Vol. 38-3, no 1, P. 1-10. <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i4.3999>
8. Tulchinskiy, R., Chobitok, V., Dergaliuk, M., Semenchuk, T., Tarnovska, I. (2021). Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming Determinants in the

Conditions of Digitalization. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(8), 97-104.

9. V. Chobitok, O. Shevchenko, O. Lomonosova, V. Kochetkov, V. Bykhovchenko Application of budget allocation models in the management of investment processes in the context of the digital economy development. *Cuestiones Políticas*. Vol. 39, № 71 (2021). <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3971.35>

10. <https://uk.wikipedia.org>

References

1. Arefieva O. V. (2012) Kontseptualni osnovy adaptivnoho upravlinnia funktsionuvanniam ta rozvytkom pidpriemstv. *Ekonomika ta upravlinnia*. 2012. no 3. pp. 107–111.
2. Sydorchuk O. (2019) Stratehiiia sotsialnoi bezpeky Ukrainy: poslidovnist formuvannia ta napriamy realizatsii. *Problemy ekonomiky*. 2019. no 1. pp. 176–183. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-176-183>
3. Prokhorova V. V., Protsenko V. M., Chobitok V. I. (2015) Formuvannia konkurentnoi stratehii pidpriemstv na zasadakh innovatsiino-spriamovanoho investuvannia. Kharkiv : UIPA, 2015. P. 291.
4. Prokhorova V.V., Chobitok V.I. (2021) Orhanizatsiino-upravlinske zabezpechennia reinzhynirynhu biznes-protseviv na pidpriemstvi v umovakh tsyfrovizatsii. *Biznes Inform.* 2021. No 1. pp. 279–285. URL: https://www.businessinform.net/article/?year=2021&abstract=2021_1_0_279_285
5. Trydid O. M. (2008) Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm rozvytku pidpriemstva : monohrafiia. Kharkiv : KhDEU, 2008. P.364.
6. Khaustova V. Ye., Kolodiazna T. V. (2019) Vplyv protseviv zlyttiv ta pohlynan na konkurentospromozhnist ekonomiky v umovakh hlobalizatsii : monohrafiia. FOP Liburkina L. M., 2019. P.416.
7. Babenko, V., Baksalova, O., Prokhorova, V., Dykan, V., Ovchynnikova, V., Chobitok, V. (2021) Information and Consulting Service Using in the Organization of Personnel Management // *Estudios de Economia Aplicada*. 2021. Vol. 38-3, no 1, P. 1-10. <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i4.3999>
8. Tulchinskiy, R., Chobitok, V., Dergaliuk, M., Semenchuk, T., Tarnovska, I. (2021). Strategic Guidelines for The Intensification of Regional Development Under the Impact of Potential-Forming Determinants in the Conditions of Digitalization. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(8), 97-104.
9. V. Chobitok, O. Shevchenko, O. Lomonosova, V. Kochetkov, V. Bykhovchenko (2021) Application of budget allocation models in the management of investment processes in the context of the digital economy development. *Cuestiones Políticas*. Vol. 39, № 71 (2021). <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3971.35>
10. <https://uk.wikipedia.org>